

Kendsgerninger. Dersom han kender disse Kendsgerninger, mener jeg, at hans Fremstilling ude paa Møderne ikke er helt loyal, i saa Fald mener jeg, at den højtærede Landbrugsminister ikke giver Oplysning, men det bør han give. Om et menigt Medlem herinde møder med et eller andet paa Hjernen, som han ikke gerne skulde have dér, det gør jo ikke saa forfærdelig megen Skade, men om en Minister gør det, er noget andet. Om et saa overordentlig vigtigt Spørgsmaal netop i et Øjeblik som dette maa vi vide: Hjælper vi os over dette Øjeblik bl. a. derved, at vi beskytter nogle Industrier, eller hjælper vi os over dette Øjeblik bl. a. ved, at vi erklærer Frihandel paa Industriens Omraade? Dette maa vi vide.

Men skal vi behandle disse Spørgsmaal, og skal vi udtale os med en Ministers Autoritet og med den højtærede Landbrugsministers Autoritet overfor Befolkningen, gaar det ikke an at overse eller glemme hele den Historie, som ligger bagved Beskyttelse og Frihandel, saa gaar det ikke an ikke at nævne for Folk, at hele den engelske Industri, som i forrige Aarhundredes Begyndelse og til op over dets Midte var den mægtigste af alle Industrier i Verden, at hele denne Industri har naaet sin Magt og sin Udvikling gennem Beskyttelse Aarhundreder og atter Aarhundreder igennem. Saa bliver man nødt til at minde om hele Rækken af Forordninger, som har drevet Beskyttelsen i Overensstemmelse med Datidens Anskuelse ud over en Højde, som man overhovedet ikke vilde kunne diskutere her i Dag. Saa maa man minde om, at dette samme Princip blev fulgt den Gang, ikke alene af Fyrster som Jacob den Første og Karl den Første, der stillede op til eller var Enevoldskonger, men at ogsaa Cromwell, Demokraten over alle Demokrater, har gennem sine Navigationslove 1658 og mange andre Foranstaltninger erklæret sig solidarisk med dette System, som Aarhundrede efter Aarhundrede gennem Beskyttelse, gennem Støtte af enhver mulig Slags har endelig udviklet den engelske Industri til det, den var i forrige Aarhundrede, indtil op over 50-erne beherskende hele Verden. Saa maa man ikke glemme, at hele Produktionslivet i Frankrig, som det er den Dag i Dag, hviler paa et Geni som Colbert, der regerede og administrerede og regulerede en Industri ganske, som Englænderne gjorde det, og som man gjorde det alle andre Steder. Saa gaar det heller ikke an at tale om Frihandelen som det ene saliggørende uden baade at mindes Tiden for dens Gennembrud og at sammenligne denne Tid med vor Tid eller uden at mindes Virkningerne af Frihandelen.

Hvad var det for en Tid, da Frihandelen brød igennem? Det var 1846. Hvordan saa denne Tid ud? Den Gang havde Merkantilismen, hvis ægtefødte Barn jo var Toldforbud og Toldbeskyttelse, overlevet sig selv; et System, der virker i 3—400 Aar, kan vel trænge til Aldershvile, men mange, som havde Interesser i dette System, holdt endnu paa det, vilde ikke give op. Kort og godt, den sædvanlige Interessekamp udviklede sig under et System, som en Gang gennem Statsinitiativ, Statsstøtte og Statsregulering havde virket glimrende, havde virket saa frugtbart paa de førende Lande, at deres hele Næringsliv den Dag i Dag præges af den Kraft, de har modtaget fra dette System. Det var blevet til et gammelt forældet System, i hvilket man regulerede alting, administrerede alting: Forordninger, Politiregulativer, Laugsvæsen o. s. v., alt det var nu det, som bandt og bastede Befolkningen rundt omkring, først og fremmest den engelske. Og hvad var det for en Befolkning? Det var en Befolkning, som havde tjent Masser af Penge. Fra 1805, fra Slaget ved Trafalgar, var England Herre over hele Kolonialhandelen. Dette i Forbindelse med dets Statslaan, med Udviklingen af dets Industri igennem Maskineriet o. s. v., oplobede vældige Kapitaler i England. Disse Kapitaler skulde naturligvis have en Anvendelse. Alle Mennesker brændte efter at gøre noget, akkurat ligesom det var Tilfældet her under Krigen, da den store Kapitalansamling kom. Saa vilde alle lave noget, alle vilde bruge Penge, men ingen kunde den Gang komme til, for man var reguleret gennem disse Forordninger, disse Politiregulativer, og hvor de ikke var, var det Laugene, som hindrede.

Hvad Under da, at Raabet i England, og derfra forplantet over den øvrige Del af Europa, blev: Frihed i Næringslivet paa alle mulige Omraader, bare Frihed, lad enhver blot komme til, lad blot enhver gøre, hvad han selv har Lyst til, og hvad han selv mener at evne, saa vil det hele gaa allerbedst. Dertil kommer jo, at det Spørgsmaal, det drejede sig om i England, var ikke et Industritoldsystem. Kampen for Frihandel i England var en Kamp mod Korntolde, altsaa mod Tolle, der havde den bestemt udtalte Hensigt at holde Kornpriserne højt, det vil sige: øge Produktionsomkostningerne for Industrien. Saadan laa Sagen den Gang.

Jeg tillader mig at spørge den højtærede Landbrugsminister: er der noget Ligheds punkt mellem Situationen i Dag og Situationen den Gang? Staar vi i Dag med Masser